

Skýringar.

1. Starfsemi

Hlutverk Stapa lífeyrissjóðs er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeymi samkvæmt ákvæðum í samþykktum sjóðsins. Sjóðurinn er lífeyrissjóður fyrir launafólk sem á aðild að almennum stéttarfélögum á Norður- og Austurlandi og nær starfsvæði sjóðsins frá Hrútafirði í vestri að Hornafirði í austri.

Sjóðurinn starfar samkvæmt samþykktum sem staðfestar eru af fjármálaráðuneytinu í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er í samræmi við lög um ársreikninga og lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Við gerð ársreikningsins er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015. Í undantekningar tilfellum er vikið frá framsetningaformi samkvæmt viðauka 1 í reglunum, þegar upphæðir undirliða teljast óverulegar og eru þær þá felldar inn í aðra undirliði. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

Eftirfarandi er samantekt á helstu reikningsskilaaðferðum félagsins.

Gjaldmiðlar og visitörlar

Eignir og skuldur sem bundnar eru visitölu eða gengi erlendra gjaldmiðla eru færðar upp miðað við verðlag eða gengi í árslok. Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldur í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í árslok. Gengi Seðlabanka Íslands greinist þannig:

	Meðalgengi ársins 2019	2018	Árslokagengi	
			31.12.2019	31.12.2018
Evra (EUR).....	137,30	127,73	135,45	132,86
Bandaríkjadalur (USD).....	122,65	108,38	120,81	116,05
Sterlingspund (GBP).....	156,49	144,35	159,03	147,97
Sænsk króna (SEK).....	12,97	12,46	12,96	12,98
Norsk króna (NOK).....	13,94	13,31	13,73	13,36
Dönsk króna (DKK).....	18,39	17,14	18,13	17,79

Fjárhæðir

Fjárhæðir í reikningunum eru sýndar í þúsundum króna.

Áhættustjórnun

Lífeyrissjóðurinn hefur sett sér áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind og helstu áhættupáttum í starfsemi sjóðsins er lýst og hvernig stýringu á þeim er háttar. Sjóðurinn hefur ekki gert afleiðusamninga í þeim tilgangi að verja áhættu í starfsemi hans, hvorki fjárhagslega áhættu eða lýðfræðilega.

Áhættureikningsskil eru ekki til staðar og afleiðuviðskipti ekki viðhöfð. Engir framvirkir gjaldeyrisskiptasamningar, valréttir né aðrir afleiðusamningar eru við lýði hjá sjóðnum.

Gangvirðismat

Þessi skýring veitir upplýsingar um hvernig sjóðurinn ákvarðar gangvirði hinna ýmsu fjáreigna sinna.

Matsaðferðunum er skipt í 3 stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis fjármálagerninga. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: gangvirðismatið byggir á uppgefnu verði á virkum markaði.

Stig 2: gangvirðismatið byggir ekki á uppgefnu verði á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina, annað hvort beint (t.d. nýlegt viðkiptaverð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum fjármálagerninga með sambærilegan líftíma á virkum markaði), eða öðrum mikilvægum markaðsupplýsingum s.s. gengi frá rekstraraðila sjóðs, innra virði félags eða verðmati viðurkennds matsaðila.

Stig 3: gangvirðismatið byggir á kostnaðarverði eða lægra verði hafi sjóðurinn upplýsingar sem benda til þess eða á afskrifuðu kostnaðarvirði þar sem tekið er tillit til kaupávöxtunarkröfu, áfallinna vaxta, verðbóta og gengisbreytinga gjaldmiðla eftir því sem við á.

Skráning iðgjalda

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilagreinum sem berast sjóðnum. Iðgjöld eru flokkuð eftir því hvort þau eru greidd af sjóðfélögum sjálfum eða eru mótframlag launagreiðanda. Jafnframt eru ógreidd iðgjöld áætluð í lok árs og er áætlunin byggð á skilum iðgjalda á undanförnum árum. Ógreidd iðgjöld í lok árs eru eignfærð í efnahagsreikningi sem kröfur á launagreiðendur.

Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er greitt til jöfnunar á örorkubyrði á milli lífeyrissjóða og færst sem sérstök aukaframlög meðal iðgjalda.

Skýringar.

2. Grundvöllur reikningsskilanna (framhald)

Lífeyrir

Undir lífeyri falla greiðslur sjóðsins til sjóðfélaga og skiptast þær í eftirlaun, makalífeyri, örorkulífeyri og barnalífeyri en á móti eru þær greiðslur frá Umsjónarnefnd eftirlauna. Annar kostnaður sem færður er með lífeyriskostnaði er framlag í Virk starfsendurhæfingarsjóð og beinn kostnaður sem fellur til vegna örorkulífeyrisúskurða.

Fjárfestingar

Fjárfestingar sjóðsins skiptast í eignarhluta í félögum og sjóðum, skuldabréf, bundnar bankainnstæður og aðrar fjárfestingar. Skilgreiningar á framangreindri flokkun ásamt matsaðferðum sem beitt er við hvern lið fjárfestinga eru eftirfarandi:

Eignarhlutur í félögum og sjóðum eru framseljanleg verðbréf svo sem hlutabréf, hlutdeildarskírteini og önnur slík verðbréf og eru þau metin á gangvirði. Gangvirðismatið er þepaskipt sbr. upplýsingar hér að framan.

Skuldabréf eru framseljanleg skuldabréf og önnur skuldabréf sem gefin eru út af lánastofnum, opinberum aðilum eða öðrum félögum. Hér er átt við bréf sem t.d. eru bundin við visitölu eða gengi gjaldmiðla hvort sem vextir eru fastir eða hafa tiltekna vaxtaviðmiðun. Skuldabréf eru færð á gangvirði í árslok nema ef um er að ræða skuldabréf sem halddir er til gjalddaga og útlán til sjóðfélaga, slík skuldabréf eru færð á upphaflegri kaupkröfi í efnahagsrekningi. Sjóðurinn hefur ekki flokað nein skuldabréf með þeim hætti að þeim skuli halddi til gjalddaga. Gangvirðismat er þepaskipt sbr. upplýsingar hér að framan.

Bundnar bankainnstæður eru innlán í bönkum og sparisjóðum sem bundin eru til lengri tíma en 3 mánaða.

Aðrar fjárfestingar eru fjárfestingar lífeyrissjóðsins sem ekki falla undir liði hér að ofan. Til að mynda húseignir og lóðir sem teknar eru til fullnustu greiðslu. Þær fjárfestingar eru færðar á gangvirði. Gangvirði kann að vera kostnaðarverð ef ekki liggja fyrir upplýsingar um viðskiptaverð, sem getur nýst við að verðmeta viðkomandi eign.

Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á afskrifuðu kostnaðarverði.

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshlut af kostnaðarverði miðað við eignarhaldstíma á árinu að teknu tilliti til væntanlegs hrakvirðis.

3. Sérstök aukaframlög

	2019	2018
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði.....	614.699	524.392

4. Heildarfjárhæð lífeyris

	2019	2018
Eftirlaun.....	4.540.137	4.007.515
Örorkulífeyrir.....	1.566.341	1.384.037
Makalífeyrir.....	254.474	242.530
Barnalífeyrir.....	47.513	42.307
	6.408.465	5.676.389
Lífeyrisgreiðslur úr séreignardeild.....	174.313	211.732
Lífeyrisgreiðslur úr tilgreindri séreignardeild.....	1.203	335
	6.583.981	5.888.456

5. Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris

	2019	2018
Úrskurðarkostnaður tryggingalækna, vottorð ofl.....	4.401	4.623

6. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

	2019	2018
Arðgreiðslur	810.610	687.662
Hagnaður af sölu eignarhluta	6.136.243	4.117.910
Breytingar á gangvirði	12.302.981	(2.128.076)
	19.249.834	2.677.495

Áhrif gjaldmiðla færð meðal tekna af eignarhlutum í félögum og sjóðum

2.475.433 5.616.541

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum sundurliðast þannig á deildir:

Tryggingadeild	18.558.283	2.669.293
Séreignardeild	684.016	9.622
Tilgreind séreignardeild	7.535	(1.420)

Skýringar.

6. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum (framhald)

Afkoma 20 stærstu fjárfestinga greinist þannig: *)

	2019	2018
Arion banki hf.	445.163	(70.689)
BlackRock ICS Institutional US Dollar Liquidity Fund	63.155	243.785
BlackRock Developed World Index Fund	3.680.121	62.248
Eimskipafélag Íslands hf.	(312.712)	(129.384)
Festi hf.	209.014	198.787
BlackRock Global Funds - Fixed Income Global Opportunities Fund X2 USD	219.360	(26.516)
Hagar hf.	(52.309)	632.126
iShares 1-3 Year Treasury Bond ETF	212.793	(118.167)
Marel hf.	3.200.890	688.425
Nordea 1 - Alpha 15MA - BI EUR	40.059	0
Pimco Income "I"	290.217	93.581
Reginn hf.	87.826	(322.699)
Reitir fasteignafélag hf.	48.429	(325.155)
Schroder International Selection Fund, Emerging Markets.....	859.093	(156.029)
Síminn hf.	707.238	(134.331)
State Street World Index Equity Fund	3.011.368	63.888
Vescore Global Risk Diversification (var áður Vontobel Fund II SICAV Vescore)	325.724	50.058
Vanguard - Global Stock Index	395.311	485.916
Vontobel Fund - Global Equity	1.060.240	128.526
Warburg Pincus Private Equity XII.....	243.021	290.349
Afkoma 20 stærstu fjárfestinga alls	14.734.002	1.654.718

*) Afkoman er samanlagður söluhagnaður, arður og óinnleyst breyting á gangvirði

7. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Tekjur flokkaðar eftir verðmatsaðferðum:

	2019	2018
Skuldabréf á gangvirði - stig 1	8.608.380	5.655.848
Skuldabréf á gangvirði - stig 2	757.340	653.971
Skuldabréf á gangvirði - stig 3	1.036.603	908.760
	10.402.323	7.218.579

Áhrif gjaldmiðla færð meðal hreinna tekna af skuldabréfum

45.856 369.135

Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig á deildir:

Tryggingadeild	10.197.912	7.074.498
Séreignardeild	201.310	143.286
Tilgreind séreignardeild	3.101	795

Í lok árs 2019

Hreinar tekjur greinast þannig eftir skuldabréfaflokkum:

	Gangvirðisstig		
	1 og 2	3	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð	6.664.315	0	6.664.315
Skuldabréf sveitarfélaga	628.571	0	628.571
Skuldabréf lánastofnana	1.359.764	0	1.359.764
Skuldabréf fyrirtækja	713.071	792.112	1.505.182
Veðlán sjóðfélaga	0	244.491	244.491
	9.365.720	1.036.603	10.402.323

Í lok árs 2018

Hreinar tekjur greinast þannig eftir skuldabréfaflokkum:

	Gangvirðisstig		
	1 og 2	3	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð	4.440.052	0	4.440.052
Skuldabréf sveitarfélaga	553.413	0	553.413
Skuldabréf lánastofnana	1.168.008	0	1.168.008
Skuldabréf fyrirtækja	148.346	853.646	1.001.992
Veðlán sjóðfélaga	0	55.114	55.114
	6.309.819	908.760	7.218.579

Skýringar.

8. Fjárfestingargjöld

	2019	2018
Vörslu- og umsýslupóknun	95.710	91.616
Önnur fjárfestingargjöld	3.107	2.721
	98.817	94.337

Árið 2019	Bein fjárfest. gjöld	Áætluð fjárfest. gjöld	Fjárfest. gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfest. gjalda alls af meðaleign
Umsýslupóknanir:					
Vegna innlendra verðbréfasjóða	0	4.820	4.820	302.355	1,6%
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða.....	0	31.522	31.522	5.208.832	0,6%
Vegna innlendra fagfjárfestasjóða	0	132.594	132.594	11.445.147	1,2%
Vegna erlendra verðbréfasjóða.....	40.045	277.939	317.983	54.488.629	0,6%
Vegna annarra erlenda sjóða um sameiginlega fjárfestingu.....	0	521.774	521.774	16.479.113	3,2%
Kaup- og söluþóknanir vegna verðbréfaviðskipta.....	26.623		26.623		
Vörsluþóknanir.....	37.582		37.582		
Umsýslupóknanir vegna útvistunar eignastýringar.....	19.358		19.358		
Önnur fjárfestingargjöld.....	-1.274		-1.274		
Fjárfestingargjöld samtals.....	122.333	968.648	1.090.981		

Skipting fjárfestingargjalda á deildir

Tryggingadeild.....	121.547	957.020	1.078.567	85.899.277	1,3%
Séreignardeild, Varfærna safnið.....	204	2.172	2.376	432.455	0,5%
Séreignardeild, Áraðna safnið.....	561	8.889	9.450	1.547.151	0,6%
Tilgreind séreignardeild, Varfærna safnið.....	21	568	588	45.194	
Fjárfestingargjöld samtals.....	122.333	968.648	1.090.981	87.924.076	1,2%

Árið 2018

Umsýslupóknanir:

Vegna innlendra verðbréfasjóða	3.923	3.923	311.998	1,3%
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða.....	10.872	10.872	3.217.392	0,3%
Vegna innlendra fagfjárfestasjóða	26	130.824	130.850	7.289.309
Vegna erlendra verðbréfasjóða.....	3.646	137.842	141.488	40.817.214
Vegna annarra erlenda sjóða um sameiginlega fjárfestingu.....	0	436.903	436.903	13.945.351
Kaup- og söluþóknanir vegna verðbréfaviðskipta.....	33.240		33.240	
Vörsluþóknanir.....	30.086		30.086	
Umsýslupóknanir vegna útvistunar eignastýringar.....	18.920		18.920	
Önnur fjárfestingargjöld.....	42.609		42.609	
Fjárfestingargjöld samtals.....	128.528	720.363	848.891	

Skipting fjárfestingargjalda á deildir

Tryggingadeild.....	127.708	712.904	840.612	63.473.968	1,3%
Séreignardeild, Varfærna safnið.....	439	1.957	2.396	497.318	0,5%
Séreignardeild, Áraðna safnið.....	349	5.346	5.695	1.591.931	0,4%
Tilgreind séreignardeild, Varfærna safnið.....	32	156	188	18.046	
Fjárfestingargjöld samtals.....	128.528	720.363	848.891	65.581.263	1,3%

Kaup- og söluþóknanir vegna verðbréfaviðskipta eru inni í hreinum tekjum viðkomandi verðbréfa og þar með eignaflokk.

9. Rekstrarkostnaður

9.1 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður:	2019	2018
Laun og launatengd gjöld.....	268.007	286.192
Tryggingastærðfræðingur.....	3.253	2.938
Endurskoðun	5.892	5.424
Innri endurskoðun.....	3.572	5.479
Lögfræðikostnaður.....	4.875	16.598
Fjármálaeftirlit.....	17.943	17.382
Tölvukostnaður.....	73.075	69.566
Annar kostnaður.....	52.045	52.771
	428.662	456.349

Skýringar.

9. Rekstrarkostnaður (framhald)

	2019	2018
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild.....	397.833	428.923
Séreignardeild.....	30.213	27.238
Tilgreind séreignardeild.....	615	188
9.2 Laun og launatengd gjöld:	2019	2018
Laun starfsfólks.....	203.278	217.185
Laun stjórnar og endurskoðunarnefndar.....	13.930	13.403
Launatengd gjöld	50.799	55.604
	268.007	286.192

Stöðugildi að meðaltali.....	18,5	18,3
------------------------------	------	------

9.3 Laun stjórnarmanna, lykilstjórnenda og endurskoðunarnefndar:

	2019	2018
Framkvæmdastjóri.....	20.842	20.474
Skrifstofustjóri og staðgengill framkvæmdastjóra.....	13.714	13.400
Áhættustjóri.....	10.100	3.400
Fjárfestingastjóri.....	19.199	18.302
Forstöðumaður réttindasviðs.....	17.400	16.764
Fyrverandi fjárfestingastjóri.....	0	8.181
Fyrverandi framkvæmdastjóri.....	0	4.020
Fyrverandi framkvæmdastjóri*.....	0	23.593
	81.255	108.134

*Dómskrafa skv. niðurstöðu Hrd. 756/2017. Viðkomandi framkvæmdastjóri léti af störfum á árinu 2016.

Laun stjórnar:

Ágúst Torfi Hauksson.....	0	475
Erla Jónsdóttir, formaður.....	2.146	2.134
Guðbjörg Særún Björnsdóttir.....	203	712
Heimir Þorleifur Kristinsson.....	101	101
Huld Aðalbjarnardóttir.....	2.265	2.015
Kristín Halldórsdóttir.....	1.261	1.187
Oddný María Gunnarsdóttir.....	752	0
Páll Snorrason.....	54	50
Sigríður Dóra Sverrisdóttir.....	208	101
Sverrir Mar Albertsson.....	1.261	1.187
Tryggvi Jóhannsson.....	1.261	1.187
Unnar Már Pétursson.....	1.261	806
Valdimar Halldórsson.....	1.261	1.187
Þórarinn Guðni Sverrisson.....	0	475
	12.034	11.618

Laun endurskoðunarnefndar:

Ágúst Torfi Hauksson.....	0	179
Halla Bergþóra Halldórsdóttir, formaður.....	948	892
Tryggvi Jóhannsson.....	474	268
Unnar Már Pétursson.....	474	268
Þórarinn Sverrisson.....	0	179
	1.896	1.785

9.4 Þóknanir til ytri endurskoðenda sjóðsins:

	2019	2018
Þóknun fyrir endurskoðun.....	5.788	5.396
Önnur þjónusta.....	104	28
	5.892	5.424

9.5 Þóknanir til innri endurskoðenda sjóðsins:

	2019	2018
Þóknun fyrir innri endurskoðun.....	3.572	5.479
	3.572	5.479

Skýringar.

9. Rekstrarkostnaður (framhald)

9.6 Þóknar til tryggingastærðfræðings sjóðsins:

	2019	2018
Þóknun fyrir útreikninga á tryggingafræðilegri stöðu.....	2.540	2.168
Önnur þjónusta.....	713	771
	3.253	2.938

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

31.12.2019 31.12.2018

Eignarhlutar í innlendum hlutafélögum	37.854.426	31.442.755
Eignarhlutar í erlendum hlutafélögum	0	0
Hlutdeildarsírteini í innlendum sjóðum	6.427.646	8.590.611
Hlutdeildarsírteini í erlendum sjóðum	77.428.456	59.168.887
	121.710.528	99.202.253

Eignarhlutir í félögum og sjóðum sundurliðast þannig á deildir:

Tryggingadeild.....	118.376.882	96.442.641
Séreignardeild.....	3.277.438	2.728.933
Tilgreind séreignardeild.....	56.208	30.680

Eignarhlutar í innlendum félögum greinast þannig:

Skráð félög:	Hlutdeild	31.12.2019		31.12.2018	
		Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð
Arion banki hf.....	1,9%	2.752.439	2.962.858	1.077.121	871.536
ARIONs SDB.....	0,5%	714.674	764.389	636.652	525.699
Brim hf (var áður HB Grandi hf).....	0,0%	13.795	15.411	1.110.238	1.108.533
Eik fasteignafélag hf.....	5,0%	1.331.543	1.423.863	1.275.738	1.427.674
Eimskipafélag Íslands hf.....	5,0%	2.391.704	1.768.394	2.309.727	2.104.873
Festi hf.....	5,7%	2.147.889	2.412.442	1.266.454	1.356.002
Hagar hf.....	4,7%	2.527.857	2.507.473	1.808.337	1.948.031
Icelandair Group hf.....	1,6%	1.700.118	659.205	4.102.847	2.024.729
Iceland Seafood International hf.....	1,3%	329.023	342.128	0	0
Marel hf.....	1,3%	2.724.662	6.353.341	2.534.013	5.551.278
MAREL NA (Marel hf.).....	0,2%	1.033.211	1.109.336	0	0
Nýherji hf.....	2,1%	262.207	251.507	213.660	190.348
Reginn hf.....	4,7%	1.483.218	1.907.896	1.133.276	1.522.054
Reitir fasteignafélag hf.....	4,1%	2.408.582	2.036.941	2.429.700	2.175.691
Síminn hf.....	4,6%	1.561.331	2.281.236	1.560.406	1.672.532
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	2,1%	449.468	542.421	267.680	252.160
Skeljungur hf.....	2,9%	450.549	512.166	478.724	504.327
Sýn hf.....	4,9%	772.981	512.014	745.510	611.492
Tryggingamiðstöðin hf.....	4,0%	858.258	955.075	575.266	485.901
Vátryggingafélag Íslands hf.....	3,9%	802.230	819.818	763.147	765.744
		26.715.738	30.137.917	24.288.498	25.098.603

Skýringar.

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Óskráð félög:

	Hlutdeild	31.12.2019		31.12.2018	
		Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð
Alda Credit Fund slhf.....	13,6%	150.000	187.950	150.000	178.200
Alda Credit Fund II slhf.....	9,9%	200.000	222.600	200.000	207.200
AO Fjárfestingafélag slhf.....	3,3%	2.612	3.064	2.612	3.064
Ásgarður hf.....	5,5%	6.250	20.938	6.250	20.938
Bakkastakkur slhf.....	14,8%	426.356	57.899	411.511	386.491
Blávarmi slhf.....	3,3%	476.154	476.154	0	0
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða hf.....	5,2%	745	5.598	745	5.598
FÍ fasteignafélag slhf.....	7,6%	124.963	318.905	124.963	297.899
Frumtak 2 slhf.....	11,8%	473.325	497.271	377.589	390.989
Genís hf.....	6,3%	250.000	250.000	250.000	250.000
Horn III slhf.....	4,5%	424.167	275.284	395.000	305.335
Innviðir fjárfestingar slhf.....	14,6%	569.300	500.984	50.000	47.170
Íslensk verðbréf hf.....	5,0%	127.727	102.750	127.727	102.750
Jarðvarmi slhf.....	3,3%	796.062	1.165.905	397.683	541.920
Kaupþing banki ehf.....	0,0%	1.987	1.987	1.987	1.987
Kjölfesta slhf.....	17,6%	385.281	395.299	385.281	375.264
Loðnuvinnslan hf.....	1,7%	11.911	125.859	11.911	125.859
MF1 slhf.....	17,3%	690.171	756.320	690.171	811.338
Reiknistofa lífeyrissjóða hf.....	15,5%	24.444	24.815	24.444	24.815
S38 slhf.....	17,3%	500.000	493.073	500.000	500.025
SF V slhf.....	4,4%	21.034	72.354	21.034	69.909
SF VI slhf.....	2,0%	124.832	87.019	124.832	88.437
SÍA II slhf.....	3,5%	84.852	152.342	243.894	412.328
SÍA III slhf.....	12,5%	716.222	741.625	555.215	557.492
Sparisjóður Austurlands hf.....	6,5%	44.038	51.822	44.038	51.822
TFII slhf.....	18,0%	330.300	347.476	244.800	258.509
T Plús hf.....	9,1%	2.000	11.834	2.000	12.442
Tækifærí hf.....	15,0%	108.169	337.514	93.169	314.903
Veðskuld II slhf.....	8,0%	316	30.598	316	346
Önnur félög.....		2.926	1.272	1.768	1.126
		7.076.143	7.716.509	5.438.941	6.344.153
Eignarhlutar í innlendum félögum alls.....		33.791.881	37.854.426	29.727.439	31.442.756
Hlutabréfaeign alls		33.791.881	37.854.426	29.727.439	31.442.756

Hlutdeildarsírteini greinast þannig:

Innlendir skuldabréfasjóðir greinast þannig:

	Hlutdeild	31.12.2019		31.12.2018	
		Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð
Gamma Iceland Fixed Income Fund.....	7,2%	488.493	1.150.908	488.493	934.593
Gamma Iceland Government Bond Fund.....	0,0%	0	0	91.612	96.585
Gamma Government Bond Index Fund.....	0,0%	0	0	800	869
ÍV Ríkisskuldabréfasjóður.....	4,6%	127.626	127.626	117.962	118.687
JR Veðskuldabréf.....	7,4%	420.000	438.217	0	0
Landsbréf Veðskuldabréfasjóður.....	14,3%	57.963	87.379	985.945	1.030.513
Ríkisskuldabréfasjóður MP.....	1,3%	99.279	99.279	406	426
Íslandssjóðir- Ríkisskuldabréf meðallöng..	0,0%	0	0	1.598	1.668
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur.....	0,2%	24.477	24.477	129.757	138.564
Veðskuldabréfasjóður ÍV.....	12,4%	100.000	146.250	100.000	134.040
Veðskuldabréfasjóður ST1.....	7,8%	437.717	529.177	437.717	496.478
Veðskuldabréfasjóður ÍV - VIV II.....	20,0%	399.738	403.433	0	0
Virðing veðskuldabréfasjóður.....	10,0%	97	60	97	60
Hlutdeildarsírteini í innlendum skuldabréfasjóðum alls.....		2.155.390	3.006.806	2.354.389	2.952.481

Skýringar.

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Innlendir hlutabréfasjóðir greinast þannig:

	Hlutdeild	31.12.2019		31.12.2018	
		Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð
Akta Stokkur.....	11,0%	200.000	209.818	100.000	91.718
Arev NII slhf.....	15,2%	101.680	2.034	101.680	2.034
Auður I fagfárfestasjóður slf.....	6,2%	56.329	43.868	56.329	41.542
Brú II Venture Capital Fund.....	5,6%	327.108	18.515	327.108	18.515
Frumtak slhf.....	3,7%	76.263	101.318	74.782	69.759
ÍV Alþjóðlegur hlutabréfasjóður.....	17,3%	136.134	188.067	226.253	251.042
ÍV Erlent hlutabréfasafn.....	17,3%	15.349	15.349	5.600	4.955
ÍV Hlutabréfavisítolusjóður.....	17,0%	83.073	84.042	123.938	112.498
ÍV Stokkur.....	15,2%	142.602	162.826	0	0
Júpíter - Innlend hlutabréf.....	13,0%	564.589	593.419	240.906	226.683
Júpíter - Hlutabréfavisítolusjóður.....	2,9%	4.716	4.716	700	658
Katla Fund.....	3,6%	813.075	1.022.431	480.589	514.763
Stefnir ÍS 15.....	2,6%	480.965	519.256	180.965	175.409
Hlutdeildarsírteini í innlendum hlutabréfasjóðum alls.....		3.001.884	2.965.659	1.918.850	1.509.577

Innlendir skammtímasjóðir greinast þannig:

	Hlutdeild	31.12.2019		31.12.2018	
		Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð
GAMMA: LIQUID.....	0,0%	0	0	1.144.849	1.183.525
ÍV Skammtímasjóður.....	4,5%	398.168	402.164	1.739.908	1.760.087
Stefnir Lausafjársjóður.....	0,0%	500	543	500	522
Júpíter Lausafjársjóður.....	0,4%	50.000	52.475	1.181.313	1.184.419
Hlutdeildarsírteini í innlendum skammtímasjóðum alls.....		448.668	455.182	4.066.571	4.128.553
Hlutdeildarsírteini í innlendum sjóðum alls.....		5.605.943	6.427.646	8.339.810	8.590.611

Erlend hlutdeildarsírteini greinast þannig:

	Hlutdeild	31.12.2019		31.12.2018	
		Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð
Fasteignasjóðir.....		2.365.421		2.123.169	
Framtakssjóðir.....		15.278.557		12.665.196	
Hlutabréfasjóðir.....		38.479.952		30.070.357	
Innviðasjóðir.....		476.829		0	
Marksjóðir.....		5.326.985		1.319.974	
Skammtímasjóðir.....		4.019.852		5.596.043	
Skuldabréfasjóðir.....		11.480.860		7.394.148	
Hlutdeildarsírteini í erlendum sjóðum alls.....		77.428.456		59.168.887	

	Hlutdeild	31.12.2019		31.12.2018	
		Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð
Hlutdeildarsírteini í óskráðum erlendum sjóðum með eignarhlut stærri en 2%					
Advent International GPE IX.....	2,9%	171.755	166.718	0	0
Adveq Opportunity I C.V.....	2,6%	73.213	79.847	178.352	96.663
Adveq Technology VIII L.P.....	3,7%	358.317	532.276	325.812	407.269
Alþlínvest Co-Investment Fund VII.....	4,6%	675.345	749.462	359.842	393.312
Alþjóða fasteignasjóðurinn.....	4,7%	43.274	25.300	59.666	34.216
American Securities Partners VIII.....	9,6%	28.077	27.577	0	0
Aviva Investors European Property Fund of Funds.....	4,4%	433.342	12.609	429.374	8.641
BlackRock Private Opportunities Fund IV.....	5,1%	264.704	259.690	0	0
BlueBay Total Return Credit.....	2,2%	1.260.806	1.253.399	0	0
Crown Asia-Pacific Private Equity IV.....	3,3%	397.428	392.745	0	0
Genesta Nordic Real Estate Fund II.....	2,0%	566.393	784.893	716.154	802.623
Genesta Nordic Real Estate Fund III.....	2,2%	7.750	7.429	0	0
International Private Equity Fund II L.P.....	4,9%	21.722	26.175	33.048	68.013
LEM Multifamily Fund V, LP.....	3,3%	80.834	78.527	0	0
Partners Group Emerging Markets 2007, L.P.....	2,8%	227.537	283.303	269.689	326.295
Partners Group European Mezzanine 2005.....	2,0%	12.343	8.398	12.343	7.558
Partners Group Real Estate Opportunities 2019.....	4,3%	348.377	341.650	0	0
Vescore Global Risk Diversification (var áður Vontobel Fund II SICAV Vescore).....	10,7%	3.098.289	3.421.742	1.152.290	1.319.974
Vesey Street Fund III.....	3,5%	31.101	36.084	42.616	62.137
Hlutdeildarsírteini í óskráðum erlendum sjóðum með eignarhlut stærri en 2% alls.....		8.100.606	8.487.823	3.579.185	3.526.701

Skýringar.

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)	Hlutdeild	31.12.2019		31.12.2018	
		Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum, 20 stærstu:					
Advent International GPE V.....	1,2%	994.260	1.315.257	704.321	872.540
AlpiInvest Co-Investment Fund VII.....	4,6%	675.345	749.462	359.842	393.312
BlackRock Global Funds - Fixed Income Global Opportunities Fund X2 USD.....	0,3%	3.875.618	4.068.463	2.050.291	2.023.776
BlackRock Developed World Index Fund.....	0,8%	10.116.337	14.384.221	10.058.104	11.485.541
BlackRock ICS Institutional US Dollar Liquidity Fund.....	0,1%	4.155.266	4.005.665	4.361.975	4.489.963
BlueBay Total Return Credit.....	2,2%	1.260.806	1.253.399	0	0
Bridgepoint Europe V B1 LP.....	0,2%	706.099	1.010.433	799.695	1.006.060
CCMP Capital Investors III.....	0,3%	778.551	953.088	853.556	918.574
Fidelity Emerging Markets.....	0,1%	689.024	774.168	0	0
Genesta Nordic Real Estate Fund II.....	2,0%	566.393	784.893	716.154	802.623
iShares 1-3 Year Treasury Bond ETF.....	0,1%	1.654.713	1.674.532	3.278.513	3.156.123
Nordea 1 - Alpha 15MA - BI EUR.....	0,7%	1.745.548	1.785.607	0	0
Partners Group Direct Investments 2009, L.P.....	1,4%	195.882	864.196	195.882	699.259
Pimco Income Fund "I"	0,0%	3.481.752	3.865.551	1.654.902	1.748.483
Schroder International Selection Fund Emerging Markets.....	0,7%	2.929.818	3.858.663	2.770.429	2.972.965
State Street World Index Equity Fund.....	1,7%	7.067.381	10.197.937	8.844.995	9.700.289
Vanguard - Global Stock Index.....	0,2%	2.101.244	2.492.927	1.079.242	1.077.739
Vescore Global Risk Diversification.....	10,7%	3.098.289	3.421.742		
Vontobel Fund - Global Equity I.....	1,2%	3.561.049	4.600.858	2.015.163	2.338.731
Warburg Pincus Equity XII.....	0,2%	1.513.942	1.998.359	1.162.991	1.417.824
20 stærstu hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum alls.....		51.167.316	64.059.422	40.906.056	45.103.803

Eignarhlutir í félögum og sjóðum flokkaðir eftir matsaðferðum:

	31.12.2019	31.12.2018
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 1	88.932.202	69.746.159
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 2	32.176.391	28.972.308
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 3	601.936	483.786
	121.710.528	99.202.253

11. Skuldabréf

Skuldabréf með ríkisábyrgð:

	31.12.2019	31.12.2018
Húsbréf.....	20.819	26.947
Íbúðabréf.....	36.823.921	36.504.231
Ríkisbréf.....	32.857.919	33.773.566
Önnur skuldabréf með ríkisábyrgð	1.282.488	2.005.778
	70.985.147	72.310.522

Skuldabréf sveitarfélaga	8.980.065	7.970.477
Skuldabréf lánastofnana	17.814.506	17.579.596
Skuldabréf fyrirtækja	23.157.221	15.826.589
Veðlán sjóðfélaga.....	7.412.796	2.522.488
Niðurfaerslur skuldabréfa.....	(545.114)	(57.750)
Skuldabréf alls	127.804.621	116.151.923

Skuldabréf flokkuð eftir matsaðferðum:

	31.12.2019	31.12.2018
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	93.124.969	90.809.925
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	15.699.977	12.793.990
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	18.979.676	12.548.007
	127.804.622	116.151.923

Skuldabréfæign sundurliðast þannig á deildir:

Tryggingadeild.....	125.152.416	113.917.925
Séreignardeild.....	2.542.504	2.196.776
Tilgreind séreignardeild.....	109.701	37.221

Skýringar.

12. Niðurfærslur skuldabréfa

31.12.2019 31.12.2018

Niðurfærsla í ársbyrjun	57.750	320.042
Niðurfærsla færð út.....	0	(279.377)
Breyting á almennri niðurfærslu á árinu *).....	487.364	17.085
	545.114	57.750

*) Færst með öðrum gjöldum í ársreikningi

13. Skipting fjárfestingar eftir gjaldmiðlum

Í lok árs 2019	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	41.473.213	80.237.315	121.710.528
Skuldabréf.....	126.696.212	1.108.409	127.804.622
Bundnar bankainnstæður.....	806.862	0	806.862
Fjárfestingar í íbúðarhúsnæði	0	0	0
	168.976.287	81.345.724	250.322.011

Hlutfallsleg skipting 68% 32% 100%

Skipting fjárfestingar eftir erlendum gjaldmiðlum:

	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	Hlutfall
	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	
Í EUR.....	10.412.909	9.795	12,8%
Í USD	69.059.944	1.095.196	86,2%
Í GBP.....	70	3.419	0,0%
Í SEK.....	764.389	0	0,9%
	80.237.312	1.108.409	100%

Í lok árs 2018	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	38.992.904	60.209.349	99.202.253
Skuldabréf.....	114.682.274	1.469.649	116.151.923
Bundnar bankainnstæður.....	970.887	0	970.887
Fjárfestingar í íbúðarhúsnæði	24.714	0	24.714
	154.670.778	61.678.997	216.349.776

Hlutfallsleg skipting 71% 29% 100%

Skipting fjárfestingar eftir erlendum gjaldmiðlum:

	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	Hlutfall
	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	
Í EUR.....	7.417.253	15.610	12,1%
Í USD	52.266.333	1.440.716	87,1%
Í GBP.....	64	13.323	0,0%
Í SEK.....	525.699	0	0,9%
	60.209.349	1.469.649	100%

Skýringar.

14. Varanlegir rekstrarfjármunir

	Fasteignir og lóðir	Innréttigar, áhöld og tæki	Samtals
Kostnaðarverð			
Staða í ársbyrjun	211.792	1.252	213.044
Eignfært á árinu	102.181	11.019	113.200
Staða í árslok	313.973	12.271	326.244
Afskriftir			
Staða í ársbyrjun	30.872	1.252	32.124
Afskrift ársins	4.236	0	4.236
Staða í árslok	35.108	1.252	36.360
Bókfært verð			
Bókfært verð í ársbyrjun	180.920	0	180.920
Bókfært verð í árslok	278.866	11.019	289.884
Afskriftarhlutföll	2%	20%	
	Fasteignamat	Vátrygginga- mat	
Strandgata 3, Akureyri	198.200	384.917	

15. Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum tryggingardeildar:

Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu samtryggingardeilda í árslok 2019 miðað við 3,5% árvexti eru áfallnar skuldbindingar umfram eignir 161 milljónir eða 0,1% af skuldbindingum. Heildarskuldbindingar umfram eignir eru 1.636 milljónir og tryggingafræðileg staða því neikvæð um 0,4%. Visað er í áritun tryggingastærðfræðings varðandi frekari forsendor við matið.

Eignir	31.12.2019	31.12.2018
Eignir		
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í árslok.....	418.031.541	373.382.134
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í ársbyrjun.....	373.382.134	326.557.098
Hækku/lækkun endurmetinnar eignar á árinu.....	44.649.407	46.825.036
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok.....	419.667.373	380.187.105
Skuldbindingar í ársbyrjun.....	380.187.105	329.577.663
Hækku/lækkun skuldbindinga á árinu.....	39.480.268	50.609.442
Breyting á tryggingafræðilegi stöðu á árinu.....	5.169.139	(3.784.406)

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum tryggingardeildar árið 2019

Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun.....	202.747.846	188.789.336
Hækku lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta.....	22.180.828	10.950.364
Hækku áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins.....	12.152.536	10.908.159
Lækku vegna greidds lífeyris á árinu.....	(6.407.460)	(5.676.389)
Hækku vegna nýrra tafla um lífslíkur.....	1.503.597	1.560.392
Hækku/lækkun vegna annarra breytinga.....	(2.461.416)	(3.784.015)
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	229.715.930	202.747.846

Skýringar.

16. Ábyrgðir og skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í erlendum og innlendum framtakssjóðum. Greiðslur vegna skuldbindinganna geta að hámarki numið 27.321 milljón króna. Á móti koma endurgreiðslur frá sjóðunum þegar fjárfestingarnar eru seldar aftur.

17. Áhættupættir í starfsemi og áhættustýringar

17.1 Áhættustefna, skipulag og markmið áhættustýringar

Í daglegri starfsemi sinni sem lífeyrissjóður stendur sjóðurinn frammi fyrir ýmsum tegundum áhættu. Stjórnendur sjóðsins bera ábyrgð á að gera sér grein fyrir þeim áhættum sem fylgja starfseminni og að fullnægjandi áhættustýring sé ávallt til staðar. Til að mæta þessari kröfum hefur sjóðurinn mótað sérstaka áhættustefnu og áhættustýringarstefnu, þar sem áhættu er skilgreind, helstu áhættupáttum lýst og gerð grein fyrir skipulagi og framkvæmd áhættustýringar. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á því að móta og samþykka áhættustefnu og sjá að þess að virk áhættustýring sé til staðar hjá sjóðnum, sem tekur til allrar starfsemi hans. Áhættustýring skal innihalda skilvirkja ferla og vinnulag. Hún þarf einnig að tryggja að framkvæmda- og áhættustjóri fylgist með því að þessir ferlar séu fullnægjandi og verklag sé skilvirk. Hluti af áhættustefnu er áhættuáætlun sem sett er upp í fjárfestingarstefnu sjóðsins, þar er áhættupol sjóðsins metið og töluleg markmið sett um áhættu og hvernig takmörk um áhættu eru nýtt í einstökum flokkum eigna. Í áhættustýringarstefnu er hins vegar fjallað um hvernig áhættu er metin og hvernig fylgst er með að áhættuviðmið séu haldin og hvernig eftirliti er háttáð. Lagt er mat á mikilvægi áhættuflokk, eftirlitsaðgerðir eru skilgreindar og sett fram dagskrá áhættustýringar, þar sem eftirlitsaðgerðir eru tímasettar, hver ber ábyrgð og hvaða skýrslum skuli skilað. Í lögum er lögð sú skylda á lífeyrissjóði að framkvæma eigin áhættumat en samkvæmt reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða er tilgreint að matið skuli framkvæmt a.m.k. árlega. Stjórn, framkvæmdarstjóri og áhættustjóri eiga að taka virkan þátt i gerð eigin áhættumats en framkvæmd þess er í höndum tveggja síðast nefndu. Stjórn er skilað regulegum skýrslum um framkvæmd áhættustýringar, auk skýrslna um hlitingu við lög, reglur og ste芬n sjóðsins. Fjárfestingum og raunar allri starfsemi fylgir áhættu. Til að ná markmiðum sínum þarf sjóðurinn að taka áhættu. Áhættustýring felst í því að stýra áhættu þannig að hún verði innan þeirra marka sem starfseminni hefur verði sett.

17.2 Helstu flokkar áhættu í starfsemi sjóðsins

Lífeyristryggingaráhættu:

Með lífeyristryggingaráhættu er átt við hættuna á því að skuldbindingar sjóðsins vaxi umfram eignir og að skerða þurfi réttindi sjóðfélaga. Helstu áhættupættir í þessum flokki eru: skerðingaráhættu og lýðfræðileg áhættu, en einnig má nefna áhættur eins og iðgjaldaáhættu og lausafjáráhættu. Skerðingaráhættu er hættan á því að skerða þurfi lífeyrirsréttindi sjóðfélaga. Lýðfræðileg áhættu er hættan á að lýðfræðilegar forsendur sem notaðar eru við mat að lífeyriloðrum sjóðsins breytist á þann veg að lífeyrir reynist lakari en áætlanir gera ráð fyrir. Fylgst er með tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins með mánaðarlegum könnunum og árlega framkvæmir tryggingastærðfræðingur sjóðsins tryggingafræðilegt athugun á stóðu hans. Leiði tryggingafræðileg athugun í ljós að meira en 10% munur er að milli eignarlíða og lífeyrisskuldbindinga er lífeyrissjóðum skilt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins til að jafna þann mun. Samra gildir ef munur samkvæmt tryggingafræðilegum athugunum á milli eignarlíða og lífeyrisskuldbindinga hefur haldist meiri en 5% samfellt í fimm ár. Par sem að réttindi í sjóðum breytast í samræmi við ávöxtun á eignum hans tryggir réttindakerfið ákvæðna aðlögun eigna og skuldbindinga, sem dregur úr þessari áhættu. Á móti kemur að ávöxtun á eignum sjóðsins hefur bein áhrif á kaupmátt lífeyrirsréttinda. Lausafjáráhættu er folgin í hættunni að sjóðurinn eigi ekki laust fé til að standa straum af lífeyrissjóðum og rekstri. Hluti af lausafjáráhættu er seljanleika áhættu eigna, þ.e. hversu auðvelt er að breyta eignum í laust fé. Til að mæta lausafjáráhættu hefur sjóðurinn sett sér það markmið að eiga á hverjum tíma laust fé til að mæta a.m.k. 2 mánaða útgjöldum vegna lífeyris og rekstrar.

Mótaðilaáhættu:

Mótaðilaáhættu er hættan á að mótaðilar eða milliliðir í viðskiptum, t.d. útgefendur skuldabréfa, sjóðfélagar, fyrirtæki og uppgjörshús, standi ekki í skilum (t.d. vegna gjaldþrots) eða að hæfni þeir til greiðslu versni verulega, bæði vegna útlána og kaupa á fjármálagerningum á markaði. Samþjöppunar- og landsáhættu fellur undir mótaðilaáhættu, enda felur hún í sér hættuna á að margir mótaðilar lenti samtímis í vanefndum. Mótaðilaáhættu er metin bæði áður en viðskipti eiga sér stað og síðan í eftirfylgni með vörslu, endurgreiðslu og uppgjöri a fjármálagerningum. Mótaðilaáhættu þ.m.t. útlánaáhættu er stýrt með áreiðanleikakönnunum og lánsþæfismati á mótaðilum, mörkum sem sett eru um kröfur á einstaka aðila eða skylda aðila í eignasafni sjóðsins, reglubundinni skýrslugjöf frá mótaðilum og mati á fjárhagstyrk þeirra, eftirfylgni með skilum og innheimtaðgerðum, auk reglna um áhættuflokkun viðskiptamanna og varúðarniðurfærslur. Gerð er grein fyrir þróun mótaðilaáhættu í reglubundinni skýrslugjöf til stjórnar.

Fjárhagsleg áhættu:

Með fjárhagslegri áhættu er átt við hættuna á því að fjárhagslegar eignir sjóðsins rýrni í verði og að tekjur af þeim verði lakari en væntingar stóðu til. Sjóðurinn er fyrst og fremst markaðsfjárfestir og eignir hans og áhættu er háð sveiflum á fjármálamörkuðum. Fjárhagsleg áhættu markast af þeim eignaflokum sem sjóðurinn fjárfestir í og hvernig eignasafn hans er saman sett.

Fjárhagsleg áhættu (markaðsáhættu) lýtur fyrst og fremst að fjárhagslegum atriðum í starfsemi sjóðsins, þ.e. hættu á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á markaðsviði liða innan og utan efnahagsreiknings, par á meðal vegna breytinga á vöxtum, uppgreiðslu- og endurfjárfestingaráhættu, gengi gjaldið, verðbóligu og breytinga á virði fjáreigna. Þessi áhættu getur leitt til neikvæðra áhrifa á rekstur og/eða efnahag, bæði vegna aðgerða eða atburða innan sjóðsins eða utan hans. Neikvæð áhrif á rekstur og efnahag geta dregið úr möguleikum lífeyrissjóðins til að framfylgja stefnu og ná markmiðum sínum. Fjárhagsleg áhættu er fyrst og fremst stýrt með því að þarfesta í mismunandi flokkum eigna, sem hegða sér misjafnlega við mismunandi markaðsaðstæður, og dreifa þannig áhættu. Í fjárfestingastefnu sjóðsins og stefnum einstakra undir safna eru fjölmög ákvæði sem sett eru í þeim tilgangi að stýra áhættu. Þar eru sett markmið um eignasamsetningu, ákvæðaðar viðmiðunarvisítölur sem tekið er mið af við stýringu eigna og vikmörk sett um frávik frá viðmiði. Sett er fram sérstök áhættuáætlun, þar sem tilgreind eru markmið áhættu mæld sem staðalfrávik ávöxtunar og hvernig það er útfært niður á einstaka eignaflokum, markmið um áhættulækun sem áhættudreifing að skila, markmið um árangurslutfall, hermiskekkju, vágildi (VaR) og fleiri áhættumælikvarða. Mælingar á markaðsáhættu eru gerðar með reglulegum millibili og skilar áhættustjóri mánaðarlegum skýrslum til stjórnar um það efn og ítarlegri skýrslum ársfjórðungslega. Brugðist er við með breytingum á eignasamsetningu þróist þessir mælikvarðar á þann veg að hætta sé að áhættu fari út fyrir markmiðsáhættu sjóðsins.

Rekstraráhættu:

Rekstraráhættu lítur fyrst og fremst að starfsemi lífeyrissjóðins. Starfsemin skal lúta þeim reglum sem um hann eru settar í lögum, reglugerðum, eigin samþykktum og reglum sjóðsins. Stefnt skal að sem mestri hagkvæmni í rekstri þannig að sem mestar líkur séu á að sjóðurinn nái markmiðum sínum. Sjóðnum skal stjórnæð með heiðarleika, ráðvendni og góða starfshætti að leiðarljósi. Rekstrar- og umhverfisáhættu er að jafnaði skilgreind sem hættan á tjóni sem rekja má til ófullnægjandi eða ónothæftra innri verkerfa, starfsmanna, sviksemi, orðspors, upplýsingakerfa eða til ytri atburða. Til að stýra rekstraráhættu hefur sjóðurinn sett sér margvíslegar reglur sem gilda um starfsssemi hans, þ.m.t. starfsreglur stjórnar, siðareglur, verklagsreglur um verðbræfaviðskipti, reglur um upplýsingagjöf til stjórnar, reglur um heimildir þ.m.t. ítarlegar reglur um heimildir til fjárfestinga. Í skipulagi eru sett skýr starfs- og ábyrgðarsvið, aðgreining starfa er afmörkuð með ítarlegum starfslysingum og verkerflum. Reglubundin fundahöld eru með starfsmönnum, þ.m.t. starfsmannasamtöl, sjóðurinn hefur sérstaka starfsdaga þar sem farið er yfir öll svíð starfseminnar og boðið upp á þjálfun og námskeiðahald. Sjóðurinn leggur áherslu á góðan og jákvæðan starfsanda, að sjóðurinn sé eftirsóknarverður vinnustaður, boðleíðir séu stuttar og að strax sé brugðist við vandamálum sem lúta að starfsmönnum og velferð þeirra. Beitt er virku innra eftirliti og gerðar eru margháttar kannanir á öllum helstu þáttum í starfsemi sjóðsins og er niðurstöðum slíkra kannana skilað til endurskoðunarfefndar og stjórnar sjóðsins.

Skýringar.

17. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

17.3 Næmnigreining áhættuþáttu:

Í töflunni hér fyrir neðan er reynt að meta hver áhrif möguleg áföll geta haft á efnahag og afkomu sjóðsins. Settir eru upp þrír möguleikar með stigvaxandi breytingum vegna hvers áhættuþáttar sem tiltekinn er og sýnt hvaða áhrif breytingin hefur á afkomu og efnahag sjóðsins. Um er að ræða "hvað-ef" aðferðafræði, þar sem ekki er tekið tillit til innbyrðis fylgni milli áhættuþáttu. Áfallastigum er skipt niður í hóflegt, miðlungs og mikið áfall og er sýnd magnbreyting á hverju stigi. Gerð er grein fyrir hverjum áhættuþætti í tveimur linum. Fyrri línan sýnir breytingu á áhættuþætti og sú síðari áhrif breytingarinnar á sjóðinn:

Áhættuþættur /stærð efnahagsfalls	Hóflegt	Miðlungs	Mikið
Vaxtaþækun á innlendum markaði	0,5%	1,0%	2,0%
Afkoma sjóðsins, vegna vaxtaþekkunar	-1,4%	-2,8%	-5,7%
Styrking krónu, bæði gagnvart USD og EUR	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna styrkingar krónu	-1,6%	-3,2%	-6,4%
Hlutabréf lækka, bæði innlend og erlend	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna lækkunar lutabréfa	-1,8%	-3,7%	-7,4%
Tap vegna skuldaraáhættu í safni annarra markaðsskuldabréfa	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna afskrifta á öðrum markaðsskuldabréfum	-0,8%	-1,6%	-3,3%

18. Atburðir eftir lok reikningsskiladags og önnur mál

Frá lokum reikningsársins hafa hlutabréf í eignasafni Stapa lækkað töluvert í verði í kjölfar áhrifa Covid-19 veirunnar. Þannig hafa skráð hlutabréf í safni sjóðsins lækkað um 15-25% frá áramótum mælt í krónum. Lágt áhættustig sjóðsins og dreifð eignasamsetning hafa dregið úr áhrifum þessa á eignasafnið í heild. Óúrskurðuð réttindi í réttindakerfi Stapa þróast að mestu í takti við breytingu á eignavítolu sjóðsins. Því munu breytingar á eignaverði hafa minni áhrif á getu sjóðsins til að standa við skuldbindingar sínar en ella.

Frá lokum reikningsársins hefur dómur fallið í Héraðsdómi í einu dómsmáli á hendur sjóðnum og er það eina dómsmálið sem sjóðurinn á aðild að. Málið snýst um túlkun sjóðsins á hugtakinu tekjur við ákvörðun örorkulífeyris. Sjóðfélaginn sem höfðaði málið telur túlkun sjóðsins ekki lögmaða þar sem hún sé of rúm. Hefði sjóðurinn tapað dómsmálinu eða fallist á sjónarmið sjóðfélagsins hefði sú niðurstaða verið fordæmisgefandi fyrir aðra sjóðfélaga í sambærilegri stöðu og hefði þá mátt búast við að neikvæð heildaráhrif málsins á fjárhagsstöðu sjóðsins gætu orðið um 150 milljónir. Dómur Héraðsdóms var Stapa í vil. Stefnandi hefur sótt um áfrýjunarleyfi til Landsréttar en niðurstaða þeirrar umsóknar liggur ekki fyrir við gerð ársreikningsins. Vegna óvissu um niðurstöðu hefur ekkert verið fært í ársreikningi vegna þessa.